

Υπόθεση C-196/20

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

Ημερομηνία καταθέσεως:

6 Μαΐου 2020

Αιτούν δικαστήριο:

Landgericht Düsseldorf (Γερμανία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

6 Απριλίου 2020

Εναγομένη και εκκαλούσα:

Eurowings GmbH

Ενάγουσα και εφεσίβλητη:

Flightright GmbH

[παραλειπόμενα]

Landgericht Düsseldorf

Διάταξη

επί της διαφοράς

Eurowings GmbH, [παραλειπόμενα] Düsseldorf,

εναγομένη και εκκαλούσα,

[παραλειπόμενα]

κατά

Flightright GmbH, [παραλειπόμενα] Potsdam,

ενάγουσας και εφεσίβλητης,

[παραλειπόμενα]

το 22ο τμήμα πολιτικών διαφορών του Landgericht Düsseldorf (πρωτοδικείου του Ντίσελντορφ, Γερμανία),

κατόπιν της προφορικής συζητήσεως της 6ης Μαρτίου 2020,

[παραλειπόμενα]

εξέδωσε την ακόλουθη διάταξη:

Αναστέλλει τη διαδικασία.

Υποβάλλει στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα σχετικά με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης: **[σελ. 2 του πρωτοτύπου]**

1. Έχει επιβάτης αεροπορικής μεταφοράς «επιβεβαιωμένη κράτηση» κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Φεβρουαρίου 2004, για τη θέσπιση κοινών κανόνων αποζημίωσης των επιβατών αεροπορικών μεταφορών και παροχής βοήθειας σε αυτούς σε περίπτωση άρνησης επιβίβασης και ματαίωσης ή μεγάλης καθυστέρησης της πτήσης και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 295/91, της 17ης Φεβρουαρίου 2004 (ΕΕ L 46 της 17ης Φεβρουαρίου 2004, σ. 1 επ.), αν ο ταξιδιωτικός πράκτορας, με τον οποίο έχει συμβατική σχέση, του παρέχει «άλλο στοιχείο» κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο ζ', του κανονισμού αυτού, το οποίο αποτελεί υπόσχεση για μεταφορά του με πτήση που καθορίζεται επακριβώς, με αναφορά του τόπου αναχώρησης και άφιξης, της ώρας αναχώρησης και άφιξης και του αριθμού πτήσεως, χωρίς ο ταξιδιωτικός πράκτορας να έχει προβεί σε κράτηση θέσεως για την εν λόγω πτήση στον οικείο αερομεταφορέα και χωρίς να έχει λάβει από τον τελευταίο σχετική επιβεβαίωση;
2. Θεωρείται ο αερομεταφορέας σε σχέση με τον επιβάτη ως πραγματικός αερομεταφορέας κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο β', του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004 στην περίπτωση που ο εν λόγω επιβάτης έχει συμβατική σχέση με ταξιδιωτικό πράκτορα ο οποίος του έχει υποσχεθεί την επιβίβαση σε συγκεκριμένη πτήση, καθορισμένη ως προς τον τόπο αναχώρησης και άφιξης, την ώρα αναχώρησης και άφιξης, καθώς και τον αριθμό πτήσης, χωρίς, ωστόσο, ο ταξιδιωτικός πράκτορας να έχει προβεί σε κράτηση θέσεως για τον επιβάτη και, συνεπώς, χωρίς να έχει συναφθεί συμβατική σχέση με τον αερομεταφορέα όσον αφορά την εν λόγω πτήση;
3. Μπορεί να προκύπτει ο «προγραμματισμένος χρόνος άφιξης» της πτήσης κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο η', του άρθρου 5, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του άρθρου 7, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, και παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004, όσον αφορά την αποζημίωση λόγω ματαίωσης ή μεγάλης καθυστέρησης κατά την άφιξη, από «άλλο στοιχείο» που εκδίδεται από ταξιδιωτικό πράκτορα για επιβάτη ή θα πρέπει να

λαμβάνεται υπόψη το εισιτήριο σύμφωνα με το άρθρο 2, στοιχείο στ', του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004;

Σκεπτικό:

I.

Η ενάγουσα ζητεί από την εναγομένη, βάσει δικαιώματος που της εκχωρήθηκε, την καταβολή αποζημίωσης λόγω μεγάλης καθυστέρησης κατά την άφιξη σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, για τη θέσπιση κοινών κανόνων αποζημίωσης των επιβατών αεροπορικών μεταφορών και παροχής βοήθειας σε αυτούς σε περίπτωση άρνησης επιβίβασης και ματαίωσης ή μεγάλης καθυστέρησης της πτήσης και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 295/91 (στο εξής: κανονισμός για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών).

Στις 24.10.2017, δύο πελάτες της ενάγουσας (στο εξής: εκχωρητές) προέβησαν, μέσω γραφείου ταξιδίων, σε κράτηση οργανωμένου ταξιδιού με προορισμό τη Μαγιόρκα της Ισπανίας που [σελ. 3 του πρωτοτύπου] προσέφερε ο ταξιδιωτικός πράκτορας ITS Reisen. Στο εν λόγω ταξίδι περιλαμβανόταν η αεροπορική μεταφορά προς και από την Πάλμα ντε Μαγιόρκα. Στους πελάτες της ενάγουσας χορηγήθηκε έγγραφο που επιγράφεται «δήλωση ταξιδιού» [παραλειπόμενα], στο οποίο αναφέρονταν οι πτήσεις της εναγομένης, συμπεριλαμβανομένης της πτήσης μετάβασης με αριθμό EW 7582 από Αμβούργο προς Πάλμα ντε Μαγιόρκα στις 22.5.2018, με ώρα αναχώρησης 7:30 και ώρα άφιξης στις 10:05 (κάθε χρονική αναφορά σε τοπική ώρα). Πράγματι, οι πελάτες της ενάγουσας μεταφέρθηκαν σε απόσταση 1 658 χιλιομέτρων από το Αμβούργο στην Πάλμα ντε Μαγιόρκα με την με αριθμό EW 7582 πτήση της εναγομένης, έφτασαν, ωστόσο, στον τελικό τους προορισμό μόλις στις 21:08.

Οι πελάτες της ενάγουσας εκχώρησαν σε αυτή τα ενδεχομένως προβλεπόμενα δικαιώματα αποζημίωσης βάσει του κανονισμού για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών. Η ενάγουσα, η οποία υπεισήλθε στα δικαιώματα των εκχωρητών, ζητεί τώρα από την εναγομένη να της καταβάλει το ποσό των 800,00 ευρώ λόγω ματαίωσης της πτήσης EW 7582 στις 22.5.2018. Κατά την ενάγουσα, οι εκχωρητές διέθεταν επιβεβαιωμένη κράτηση για την εν λόγω πτήση με προγραμματισμένη διάρκεια πτήσης από τις 07:30 έως τις 10:05[5].

Η εναγομένη αμύνθηκε πρωτοδίκως ενώπιον του Amtsgericht Düsseldorf (ειρηνοδικείου του Ντίσελντορφ, Γερμανία) υποστηρίζοντας ότι οι εκχωρητές είχαν επιβεβαιωμένες κρατήσεις για την πτήση EW 7582 στις 22.5.2018 με προγραμματισμένη διάρκεια πτήσης από τις 16:20 έως τις 19:05. Στις 17.5.2018, η «bookingheld» προέβη σε κράτηση θέσεων επιβατών στην εναγομένη υπό τη μορφή ποσοστώσεως πράκτορα. Ακολούθως, στις 18.5.2018, η «bookingheld» δήλωσε τους εκχωρητές ως επιβάτες για τις θέσεις επιβατών που είχαν κρατηθεί.

Κατά την εναγομένη, η πτήση EW 7582 πραγματοποιήθηκε με καθυστέρηση δύο ωρών και έξι λεπτών κατά την άφιξη.

Το Amtsgericht (ειρηνοδικείο) δέχθηκε την αγωγή και έκρινε ότι η «δήλωση ταξιδιού» του ταξιδιωτικού πράκτορα ITS Reisen που προσκόμισε η ενάγουσα συνιστούσε επιβεβαίωση κράτησης κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο ζ', σε συνδυασμό με το άρθρο 2, στοιχείο στ', του κανονισμού για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών. Κατά το Amtsgericht (ειρηνοδικείο), πρόκειται για «άλλο στοιχείο» κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο ζ', του κανονισμού. Κατά την εν λόγω διάταξη, αρκεί η κράτηση να έχει γίνει δεκτή από τον ταξιδιωτικό πράκτορα. Από τις διατάξεις καθίσταται σαφές ότι, σύμφωνα με βούληση του συντάκτη του κανονισμού, ασκεί επιρροή μόνον η άποψη του επιβάτη, ενώ οι εσωτερικές συμφωνίες και διαδικασίες μεταξύ του συμβατικού και του πραγματικού αερομεταφορέα είναι άνευ σημασίας. Κατά το Amtsgericht (ειρηνοδικείο), τούτο δικαιολογείται από το γεγονός ότι, σύμφωνα με το σύστημα ευθύνης του κανονισμού για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών, υπόχρεος για την καταβολή αποζημίωσης δεν είναι ο αντισυμβαλλόμενος του επιβάτη, αλλά ο πραγματικός αερομεταφορέας και από το ότι ο συντάκτης του κανονισμού επεδίωκε την επίτευξη του υψηλότερου δυνατού επιπέδου προστασίας για τον επιβάτη και την αποτελεσματική εφαρμογή του κανονισμού. Ομοίως, σύμφωνα με τη νομολογία του Bundesgerichtshof (Ανωτάτου Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου, Γερμανία), η επιβεβαίωση ταξιδιού αρκεί ως επιβεβαίωση της κράτησης [παραλειπόμενα]. Εν προκειμένω, η «δήλωση ταξιδιού» που προσκόμισε η ενάγουσα εμπεριέχει τη δήλωση ότι η κράτηση έχει γίνει δεκτή και έχει καταγραφεί [σελ. 4 του πρωτοτύπου] από τον ταξιδιωτικό πράκτορα. Το κριτήριο της επιβεβαίωσης της κράτησης κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών στερείται αυτοτελούς χαρακτήρα ως προς τούτο. Για δικονομικούς λόγους παρέλκει η εξέταση των επιχειρημάτων της εναγομένης. Τέλος, κατά το Amtsgericht (ειρηνοδικείο), δεν ασκεί, ομοίως, επιρροή στην επίλυση της διαφοράς το ζήτημα κατά πόσον πρόκειται για ματαίωση της πτήσης ή μεγάλη καθυστέρηση κατά την άφιξη, δεδομένου ότι, σύμφωνα με τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, και στις δύο περιπτώσεις επέρχονται οι ίδιες έννομες συνέπειες.

II.

Το ανωτέρω συμπέρασμα θα ευσταθεί νομικώς μόνον εφόσον η εναγομένη θεωρηθεί ως πραγματικός αερομεταφορέας της πτήσης EW 7582 με προγραμματισμένη ώρα άφιξης στις 10:05 και οι εκχωρητές διέθεταν επιβεβαιωμένες κρατήσεις για την εν λόγω πτήση.

1.

Η ενάγουσα υποστηρίζει ότι τούτο συμβαίνει εν προκειμένω και υπεραμύνεται της εφεσιβαλλομένης αποφάσεως.

2.

Αντιθέτως, η εναγομένη φρονεί ότι οι εκχωρητές δεν διέθεταν επιβεβαιωμένη κράτηση για την πτήση με αριθμό EW 7582 στις 22.5.2018 με προγραμματισμένη ώρα άφιξης τις 10:05. Είναι αληθές ότι ένας ταξιδιωτικός πράκτορας μπορεί επίσης να επιβεβαιώσει την κράτηση θέσεων σε πτήση, αλλά μόνον εφόσον έχει εξουσιοδοτηθεί από τον αερομεταφορέα να το πράξει ή εφόσον έχει προβεί από την πλευρά του σε κράτηση κάλυψης στον τελευταίο. Τούτο προκύπτει κατ' ανάγκη από το άρθρο 2, στοιχείο στ', του κανονισμού για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών, δεδομένου ότι μόνο στην περίπτωση αυτή η επιβεβαίωση του ταξιδιωτικού πράκτορα θεμελιώνει δικαίωμα μεταφοράς. Κατά την εναγομένη, οι ενάγοντες [εκχωρητές] δεν απέδειξαν ότι ο ταξιδιωτικός πράκτορας ITS είχε εξουσιοδοτηθεί να επιβεβαιώσει σε αυτούς την πτήση με προγραμματισμένη ώρα άφιξης τις 10:05, αλλά ούτε και ότι υπήρξε κράτηση κάλυψης του ταξιδιωτικού πράκτορα στην εναγομένη για την εν λόγω πτήση. Η εναγομένη προσθέτει ότι ούτε έναντι των εκχωρητών μπορεί η ίδια να θεωρηθεί ως πραγματικός αερομεταφορέας για την εν λόγω πτήση κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο β', του κανονισμού για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών. Τούτο διότι απαιτείται η ύπαρξη συμβατικής σχέσεως με τους εκχωρητές. Κατά την εναγομένη, η εν λόγω διάταξη καθιστά επίσης σαφές ότι ένας αερομεταφορέας δεν μπορεί χωρίς τη δική του σύμπραξη να αναλαμβάνει υποχρεώσεις έναντι άλλου προσώπου βάσει του κανονισμού για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών. Τέλος, τούτο επιβεβαιώνεται, επίσης, από το άρθρο 3, παράγραφος 5, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού. Όσον αφορά την πτήση με προγραμματισμένη άφιξη στις 10:05, η εναγομένη δεν έχει αναλάβει καμία υποχρέωση στο πλαίσιο του κανονισμού. [σελ. 5 του πρωτοτύπου]

III.

Η ευδοκίμηση της ασκηθείσας εφέσεως εξαρτάται από το κατά πόσον η επιβεβαίωση της κράτησης από τον ταξιδιωτικό πράκτορα –η οποία, από την πλευρά της, δεν αντιστοιχούσε σε κράτηση στον αερομεταφορέα κατά του οποίου προβάλλεται η αξίωση αποζημίωσης σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 1, του κανονισμού για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών («κράτηση κάλυψης»)– μπορεί να θεωρηθεί ως «επιβεβαιωμένη κράτηση» κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού, από το κατά πόσον, σε μια τέτοια περίπτωση, ο αερομεταφορέας κατά του οποίου προβάλλεται η αξίωση θεωρείται ως «πραγματικός αερομεταφορέας» κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο β', του κανονισμού για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών, καθώς και από το κατά πόσον ο «προγραμματισμένος χρόνος άφιξης» της πτήσης μπορεί να προσδιοριστεί με βάση την εν λόγω επιβεβαίωση της κράτησης από τον ταξιδιωτικό πράκτορα.

Λόγω μεγάλης καθυστέρησης της πτήσης, οι επιβάτες μπορούν να προβάλλουν αξιώσεις αποζημίωσης κατά του πραγματικού αερομεταφορέα εφόσον φθάνουν στον τελικό προορισμό τους τρεις ώρες ή και περισσότερο μετά την ώρα άφιξης

που είχε προγραμματίσει αρχικά ο αερομεταφορέας (ΔΕΚ, απόφαση της 19ης Νοεμβρίου 2009, C-402/07, C-432/07, υπόθεση Sturgeon κατά Condor κ.λπ., σκέψη 69, η οποία επιβεβαιώθηκε από την απόφαση της 23ης Οκτωβρίου 2012, C-581/10, C-629/10, υπόθεση Nelson κατά Lufthansa κ.λπ., ως επίσης και από την απόφαση της 26ης Φεβρουαρίου 2013, C-11/11, υπόθεση Air France κατά Folkerts, σκέψη 33).

1.

Η δυνατότητα εφαρμογής του κανονισμού για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών εξαρτάται, σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 2, στοιχείο α', αυτού, κατ' αρχάς, από το κατά πόσον οι επιβάτες είχαν «επιβεβαιωμένη κράτηση για τη συγκεκριμένη πτήση». Η έννοια της «κράτησης» ορίζεται στο άρθρο 2, στοιχείο ζ', του κανονισμού. Κατά την εν λόγω διάταξη, «άλλο στοιχείο», πλην του «εισιτηρίου», κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο στ', του κανονισμού συνιστά επίσης «κράτηση», εφόσον αποδεικνύει ότι η κράτηση έχει καταγραφεί και γίνει δεκτή από τον «ταξιδιωτικό πράκτορα». Κατά τη νομολογία του Bundesgerichtshof (Ανωτάτου Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου), η «επιβεβαιωμένη κράτηση» μπορεί, επίσης, να προκύπτει από αποδεικτικό στοιχείο εκδιδόμενο για τον σκοπό αυτό από διοργανωτή ταξιδίων, δηλαδή από ταξιδιωτικό πράκτορα, από το οποίο συνάγεται, κατά τρόπο δεσμευτικό, η προβλεπόμενη αεροπορική μεταφορά με συγκεκριμένη πτήση, κατά κανόνα καθορισμένη ως προς τον αριθμό και την ώρα [παραλειπόμενα]. Επίσης, κατά το δικάζον τμήμα, από τον συνδυασμό των άρθρων 3, παράγραφος 2, στοιχείο α', και 2, στοιχείο ζ', του κανονισμού προκύπτει ότι το εν λόγω αποδεικτικό στοιχείο πρέπει να επαρκεί προκειμένου να έχει εφαρμογή ο κανονισμός για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών. Δεν απαιτείται συναφώς το αποδεικτικό στοιχείο της κράτησης που εκδίδεται από τον ταξιδιωτικό πράκτορα να αντιστοιχεί επίσης σε «κράτηση κάλυψης» στον οικείο αερομεταφορέα.

2.

Ωστόσο, κατά το δικάζον τμήμα, το δικαίωμα αποζημίωσης της ενάγουσας κατά της εναγομένης εξαρτάται από το κατά πόσον η τελευταία είχε δεσμευθεί έναντι του ταξιδιωτικού πράκτορα ITS Reisen να μεταφέρει τους εκχωρητές με την πτήση EW 7582 [σελ. 6 του πρωτοτύπου] στις 22.5.2018 με προγραμματισμένη ώρα άφιξης στις 10.05, δεδομένου ότι μόνο στην περίπτωση αυτή η εναγομένη σκόπευε να πραγματοποιήσει την καθορισμένη πτήση για λογαριασμό επίσης του ταξιδιωτικού πράκτορα ITS Reisen που έχει συμβατική σχέση με τους εκχωρητές (άρθρο 2, στοιχείο β', του κανονισμού για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών) και, ως εκ τούτου, [μόνο τότε] αυτή νομιμοποιείται παθητικά ως πραγματικός αερομεταφορέας της εν λόγω πτήσης. Πάντως, τέτοια πρόθεση του αερομεταφορέα προϋποθέτει κατ' ανάγκην ότι ο ταξιδιωτικός πράκτορας έχει γνωστοποιήσει προηγουμένως τη βούλησή του στον αερομεταφορέα να μεταφέρει ο τελευταίος τον επιβάτη με πτήση που προσφέρει ο αερομεταφορέας στους ενδιαφερομένους. Η εν λόγω γνωστοποίηση, ωστόσο, συνιστά κράτηση από τον ταξιδιωτικό πράκτορα. Για τον λόγο αυτόν, το δικάζον

τμήμα φρονεί, επίσης, ότι απαιτείται πάντοτε κράτηση κάλυψης εκ μέρους του ταξιδιωτικού πράκτορα και, ελλείψει αυτής, το εκδιδόμενο από αυτόν «στοιχείο» κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο ζ΄, του κανονισμού για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών δεν επαρκεί όσον αφορά την αποζημίωση λόγω άρνησης επιβίβασης, ματαίωσης ή μεγάλης καθυστέρησης.

3.

Η «αρχικώς προγραμματισμένη ώρα άφιξης» κατά την έννοια της προπαρατεθείσας νομολογίας του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν μπορεί να προκύπτει, κατά την άποψη του δικάζοντος τμήματος, από αποδεικτικό στοιχείο που εκδίδεται από ταξιδιωτικό πράκτορα χωρίς συνεννόηση με τον οικείο αερομεταφορέα.

Τα άρθρα 2, στοιχείο η΄, 5, παράγραφος 1, στοιχείο γ΄, 6, παράγραφος 1, και 7, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, και παράγραφος 2, του κανονισμού για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών αναφέρονται επίσης στην «προγραμματισμένη ώρα άφιξης». Με την απόφαση στην υπόθεση Air France κατά Folkerts, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης έκρινε ότι η καθυστέρηση πρέπει να εκτιμάται, όσον αφορά την αποζημίωση κατά το άρθρο 7 του κανονισμού, με γνώμονα την προγραμματισμένη ώρα άφιξης στον προορισμό αυτόν· όσον αφορά την έννοια του «τελικού προορισμού», το Δικαστήριο με τη σκέψη 34 παρέπεμψε στον ορισμό του άρθρου 2, στοιχείο η΄, του κανονισμού για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών. Κατά τον ορισμό αυτόν, τελικός προορισμός είναι ο προορισμός ο οποίος αναγράφεται στο εισιτήριο που προσκομίζεται στον έλεγχο εισιτηρίων ή, στην περίπτωση πτήσεων με άμεση ανταπόκριση, ο προορισμός της τελευταίας πτήσης. Επίσης εν προκειμένω, όσον αφορά τον καθορισμό του τελικού προορισμού, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης έλαβε υπόψη του το εισιτήριο κατά το άρθρο 2, στοιχείο στ΄, ήτοι το έγγραφο που παρέχει δικαίωμα μεταφοράς, ή το ισοδύναμό του σε μη έντυπη μορφή, το οποίο έχει εκδοθεί ή εγκριθεί από τον αερομεταφορέα ή τον εξουσιοδοτημένο πράκτορά του και, επομένως, το έντυπο ή ηλεκτρονικό έγγραφο που ενσωματώνει το δικαίωμα αεροπορικής μεταφοράς του επιβάτη. Το Δικαστήριο δεν κάνει αναφορά σε «άλλο στοιχείο» κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο ζ΄, του κανονισμού για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών («κράτηση»).

Αν η νομολογία αυτή εφαρμοσθεί για τον καθορισμό της προγραμματισμένης ώρας άφιξης όσον αφορά την αποζημίωση, συνάγεται ότι αυτό που έχει καθοριστική σημασία είναι το «εισιτήριο» που έχει εκδοθεί για τον επιβάτη, με αποτέλεσμα να μην ασκεί επιρροή οποιοδήποτε διαφορετικό στοιχείο της «κράτησης». Συνεπώς, εν προκειμένω, η «δήλωση ταξιδιού» των εκχωρητών στις 24.10.2017 [παραλειπόμενα] δεν απετέλεσε, a priori, τη βάση για τον καθορισμό της προγραμματισμένης ώρας άφιξης, [σελ. 7 του πρωτοτύπου] ανεξαρτήτως του αν μπορεί να θεωρηθεί ως «επιβεβαιωμένη κράτηση» κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 2, στοιχείο α΄, του κανονισμού για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών. Επιπλέον, η «δήλωση ταξιδιού» δεν πληροί ούτε τις

προϋποθέσεις του «εισιτηρίου» του άρθρου 2, στοιχείο στ΄, του κανονισμού, καθότι δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι με αυτήν παρέχεται από τον εξουσιοδοτημένο πράκτορα της εναγομένης «δικαίωμα» μεταφοράς με τις αναφερόμενες πτήσεις. Η «δήλωση ταξιδιού» επιτρέπει απλώς να συναχθεί το συμπέρασμα ότι με αυτή τεκμηριώνεται η δήλωση συμμετοχής σε ένα οργανωμένο ταξίδι που διοργανώνει η ITS Reisen. Εν προκειμένω, δεν υφίσταται έγγραφο σαφώς προσδιορισμένο ως «εισιτήριο».

Εν πάση περιπτώσει, κατά την άποψη του δικάζοντος τμήματος, η «προγραμματισμένη ώρα άφιξης» δεν μπορεί να προκύπτει από «άλλο στοιχείο» που εκδίδεται από ταξιδιωτικό πράκτορα ο οποίος δεν έχει συμβατική σχέση με τον αερομεταφορέα όσον αφορά την οικεία πτήση. Τούτο διότι ο προγραμματισμός των πτήσεων ανήκει αποκλειστικά στον αερομεταφορέα. Ο αερομεταφορέας έχει προγραμματίσει πτήση εφόσον την έχει συμπεριλάβει στο πρόγραμμα των πτήσεών του και, επομένως, έχει καθορίσει τον τόπο αναχώρησης και προορισμού της, την ώρα αναχώρησης και άφιξής της, της έχει δώσει αριθμό πτήσης και την έχει διαθέσει για κρατήσεις θέσεων [παραλειπόμενα]. Εφόσον δεν υπάρχει κράτηση, δηλαδή κράτηση θέσεως στην εν λόγω πτήση, ο αερομεταφορέας μπορεί να τροποποιήσει ή να εγκαταλείψει τον προγραμματισμό, χωρίς οι επιβάτες να έχουν τη δυνατότητα προβολής αξιώσεων αποζημίωσης εξ αυτού του λόγου· τούτο προκύπτει από το άρθρο 2, στοιχείο ιβ΄, του κανονισμού. Κατά συνέπεια, «άλλο στοιχείο» εκδοθέν από ταξιδιωτικό πράκτορα πριν από την εν λόγω κράτηση κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο ζ΄, του κανονισμού για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών δεν δύναται, τουλάχιστον, να θεμελιώσει δικαιώματα αποζημίωσης. Τούτο δεν συνηγορεί υπέρ της απόψεως ότι ένα τέτοιο «άλλο στοιχείο» επαρκεί σε κάθε περίπτωση, προκειμένου να θεμελιώσει δικαιώματα αποζημίωσης στην περίπτωση που ο οικείος αερομεταφορέας δεν εκτελέσει την περιγραφόμενη σε αυτό πτήση ή την εκτελέσει σε διαφορετικό χρόνο.

4.

Ομοίως, από το άρθρο 13 του κανονισμού για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών δεν μπορεί να συναχθεί διαφορετικό συμπέρασμα, δεδομένου ότι το δικάζον τμήμα δεν αντιλαμβάνεται πώς ο αερομεταφορέας κατά του οποίου προβάλλεται αξίωση θα μπορούσε να στραφεί αναγωγικώς κατά του ταξιδιωτικού πράκτορα όταν δεν υφίσταται συμβατική σχέση μεταξύ τους, αλλά ο αερομεταφορέας πρέπει, βάσει του κανονισμού για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών, να ικανοποιήσει τις αξιώσεις αποζημίωσης που εγείρονται εναντίον του λόγω μη συμμορφώσεως με πρόγραμμα πτήσης που ο ίδιος δεν έχει καν καταρτίσει. Συναφώς, κατά την άποψη του δικάζοντος τμήματος, ούτε η αρχή της εξασφάλισης υψηλού επιπέδου προστασίας του επιβατικού κοινού (αιτιολογική σκέψη 1 του κανονισμού για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών) μπορεί να οδηγήσει σε διαφορετικό συμπέρασμα. Οφειλέτης της αποζημίωσης είναι ο ταξιδιωτικός πράκτορας, με τον οποίο ο αντίστοιχος επιβάτης συνδέεται συμβατικά και κατά [σελ. 8 του πρωτοτύπου] του οποίου ο τελευταίος μπορεί να στραφεί για τη ζημία που

υπέστη ατομικώς, λόγω του ότι έδειξε εμπιστοσύνη στις εσφαλμένες πληροφορίες του ταξιδιωτικού πράκτορα σχετικά με τον προγραμματισμό της πτήσης.

5.

[παραλειπόμενα]

IV.

[παραλειπόμενα]

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ